

Τα ναρκωτικά στο προσκήνιο

Διεύρυνση της ΕΕ και ναρκωτικά — Προκλήσεις και προοπτικές

Κίνδυνοι και προκλήσεις: αντιλήψεις και πραγματικότητα

Η προοπτική μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα περιλαμβάνει έως και 28 κράτη μέλη πιθανώς να προκαλεί κάποιους φόβους στην κοινωνία σχετικά με το πρόβλημα των ναρκωτικών. Πιο συγκεκριμένα, εκφράζονται σοβαρές ανησυχίες για τον κίνδυνο να αυξηθεί η διακίνηση ναρκωτικών, κυρίως από ή μέσω των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΧΚΑΕ).

Ωστόσο, η εικόνα είναι μάλλον πιο σύνθετη. Η σημαντικότερη αύξηση στη διασυνοριακή διακίνηση ναρκωτικών σημειώθηκε μετά την πτώση του Σιδηρού Παραπετάσματος και σήμερα έχει φθάσει σε κρίσιμα επίπεδα. Το νέο στοιχείο είναι η τρέχουσα εσωτερική κατάσταση στις περισσότερες υποψήφιες χώρες, η οποία τα τελευταία πέντε έως δέκα έτη έχει αλλάξει ριζικά. Οι χώρες αυτές αποτελούν

σήμερα σαφή στόχο για τη χρήση ναρκωτικών.

Τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι η χρήση ναρκωτικών αυξάνεται, τόσο όσον αφορά την ηρωίνη, η οποία αντικαθιστά τα οπιούχα της τοπικής παραγωγής, όσο και την κάνναβη, που στις χώρες αυτές αποτελεί το πιο διαδεδομένο ναρκωτικό, ιδίως για πειραματική και ψυχαγωγική χρήση. Αύξηση έχει επίσης σημειωθεί και στη χρήση συνθετικών ναρκωτικών, μέρος των οποίων εξάγεται από την ΕΕ στις αγορές των ΧΚΑΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, η μελλοντική διευρυμένη Ένωση θα αντιμετωπίσει νέες και πιο σύνθετες προκλήσεις, από την εφαρμογή νομοθετικών μέτρων έως τη σύσταση δομών διοίκησης και συντονισμού και τη διαμόρφωση της σφαίρας των

«Οι προσπάθειες των υποψήφιων χωρών να εναρμονίσουν τις δράσεις τους στον τομέα των ναρκωτικών με τις δράσεις της ΕΕ και των κρατών μελών δεν χρειάζονται μόνο πλήρη αναγνώριση αλλά και συνεχή υποστήριξη. Είναι σημαντικό οι χώρες αυτές να ενισχύσουν τους μηχανισμούς συντονισμού και πληροφόρησης και, όπου είναι απαραίτητο, να διαθέσουν επαρκείς πόρους για το σκοπό αυτό.»

Marcel Reimen
Πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου ΕΚΠΝΤ

αρμοδιοτήτων και του φάσματος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ορισμός

Ως υποψήφιες χώρες ορίζονται εκείνες οι οποίες έχουν υποβάλει αίτηση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και των οποίων η αίτηση έχει εγκριθεί από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια του Λουξεμβούργου το 1997 και του Ελσίνκι το 1999. Οι υποψήφιες χώρες είναι 13: Βουλγαρία, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τουρκία και Τσεχική Δημοκρατία. Οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την προσχώρηση ολοκληρώθηκαν με δέκα από τις χώρες αυτές τον Δεκέμβριο του 2002 στην Κοπεγχάγη. Στόχος είναι η προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην ΕΕ το 2007. Τον Δεκέμβριο του 2004 αναμένεται να αποφασιστεί από το Συμβούλιο η ημερομηνία έναρξης των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία. Σήμερα, όλες οι υποψήφιες χώρες εναρμονίζονται με το ΕΚΠΝΤ για την παρακολούθηση του φαινομένου των ναρκωτικών.

Βασικά ζητήματα πολιτικής με μια ματιά

1. Οι διαφορές όσον αφορά τα επίπεδα χρήσης ουσιών στους νέους σε «Ανατολή» και «Δύση» μειώνονται σταδιακά.
2. Κατά τη δεκαετία του 1990, η ηρωίνη εμφανίστηκε ως η κύρια ουσία προβληματικής χρήσης στις περισσότερες υποψήφιες χώρες και, σε ορισμένες, αυτό οδήγησε σε επίπεδα προβληματικής χρήσης, τα οποία εκτιμάται ότι είναι συγκρίσιμα με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
3. Στη διευρυμένη Ένωση, παρά το γενικό πλαίσιο κοινών τάσεων και προτύπων στη χρήση ναρκωτικών, θα εξακολουθήσει να είναι αναγκαία η αντιμετώπιση συγκεκριμένων καταστάσεων με μεγάλες διαφορές σε τοπικό επίπεδο.
4. Η αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού στα κράτη μέλη της ΕΕ κινείται όλο και περισσότερο προς μια εξισορρόπηση μεταξύ της προσέγγισης της καταστολής και της θεραπευτικής προσέγγισης. Στις υποψήφιες χώρες, οι τρόποι αντιμετώπισης έχουν αναπτυχθεί κατά τομέα, δίνοντας προτεραιότητα καταρχάς στην επιβολή του νόμου και εν συνεχεία στην πρόληψη και τη θεραπεία.
5. Η σημερινή προσέγγιση του φαινομένου των ναρκωτικών στο πλαίσιο των δυτικοευρωπαϊκών πολιτικών για τα ναρκωτικά είναι αποτέλεσμα μακράς διαδικασίας, η οποία δεν έχει ακόμα παγιωθεί, ενώ πολλές υποψήφιες χώρες βρίσκονται ακόμη στα αρχικά στάδια ανάπτυξης των δικών τους τρόπων αντιμετώπισης.
6. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη έχουν στηρίξει τις υποψήφιες χώρες στις προσπάθειές τους να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των ναρκωτικών όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά, παρόλο που οι προκλήσεις παραμένουν ακόμα μεγάλες.

Η κατάσταση στη διευρυμένη Ένωση — Επισκόπηση

1. Τα επίπεδα χρήσης ναρκωτικών σε «Ανατολή» και «Δύση» συγκλίνουν

Στις περισσότερες υποψήφιες χώρες, όπως και στα κράτη μέλη της ΕΕ, η ψυχαγωγική χρήση και ο πειραματισμός με τα ναρκωτικά αποτελούν ολοένα και περισσότερο αναπόσπαστο μέρος της κουλτούρας των νέων. Τα τελευταία δέκα έτη έχει σημειωθεί αύξηση της πειραματικής χρήσης ναρκωτικών στον γενικό πληθυσμό σε όλες τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Η τάση αυτή είναι ιδιαίτερα αισθητή στον μαθητικό πληθυσμό, όπου ο αριθμός των μαθητών ηλικίας 15 έως 16 ετών που έχουν δοκιμάσει τουλάχιστον μία φορά κάποιο παράνομο ναρκωτικό διπλασιάστηκε από το 1995 έως το 1999. Πολλές από τις υποψήφιες χώρες αναγνωρίζουν σήμερα ότι η χρήση ναρκωτικών από τους νέους αποτελεί ένα από τα πλέον επείγοντα κοινωνικά προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν.

Οι ουσίες που χρησιμοποιούνται καθώς και τα πρότυπα χρήσης είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοια με εκείνα που παρατηρούνται στα κράτη μέλη της ΕΕ. Η κάνναβη αποτελεί το πιο διαδεδομένο ναρκωτικό, ειδικότερα στο πλαίσιο της πειραματικής και ψυχαγωγικής χρήσης. Τα συνθετικά ναρκωτικά γίνονται επίσης ολοένα και πιο δημοφιλή στους νέους. Αυτές οι «νέες ουσίες», οι οποίες δεν χρειάζεται να ληφθούν σε ενέσιμη μορφή, μπορεί να θεωρηθούν ως «καθαρές», σύγχρονες και ακίνδυνες. Ενώ ιστορικά η χρήση ναρκωτικών θεωρείτο πάντοτε ως αντισυμβατική συμπεριφορά που συνήθως αφορούσε νέους με προβλήματα κοινωνικής προσαρμογής, σήμερα έχει αναχθεί σε μια ολοένα συνηθέστερη πρακτική που συνδέεται με τη διασκέδαση των νέων ανθρώπων.

Τα αυξανόμενα επίπεδα χρήσης ναρκωτικών στα νεαρά άτομα συνοδεύονται από συνακόλουθη αύξηση στη χρήση αλκοόλ και καπνού. Το γεγονός ότι στις χώρες αυτές η

χρήση ουσιών παρατηρείται σε νεαρότερη ηλικία δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

2. Η προβληματική χρήση ναρκωτικών στις υποψήφιες χώρες προσεγγίζει τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι σημαντικές κατασχέσεις ναρκωτικών που έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή των Βαλκανίων και στην Κεντρική Ευρώπη επιβεβαιώνουν τον συνεχιζόμενο ρόλο της περιοχής στη μεταφορά και την αποθήκευση ηρωίνης και άλλων παράνομων ουσιών, συμπεριλαμβανομένων των χημικών πρόδρομων ουσιών.

Ύστερα από ένα διάστημα όπου το μεγαλύτερο πρόβλημα των ναρκωτικών που εντοπιζόταν στις υποψήφιες χώρες ήταν η διακίνησή τους, τώρα η ηρωίνη κυριαρχεί στις εγχώριες αγορές και σταδιακά αντικαθιστά οπιούχα και άλλες ουσίες της τοπικής παραγωγής. Κατά συνέπεια, η ηρωίνη (που λαμβάνεται κυρίως σε ενέσιμη μορφή) αποτελεί το πλέον διαδεδομένο

ναρκωτικό στα άτομα που ζητούν θεραπεία για την εξάρτηση από οπιούχα.

Ενώ στην ΕΕ ο πληθυσμός των ατόμων που κάνουν προβληματική χρήση ουσιών παραμένει γενικά σταθερός και ο μέσος όρος ηλικίας του αυξάνεται (ειδικά όσον αφορά τους χρήστες οπιούχων), στις περισσότερες υποψήφιες χώρες το φαινόμενο είναι πρόσφατο και ο αντίστοιχος πληθυσμός είναι γενικά μικρότερης ηλικίας. Ως εκ τούτου, εκφράζονται σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τις πιθανότητες εμφάνισης προβλημάτων στο μέλλον.

Παρά το γεγονός ότι, μέχρι στιγμής, οι ενδοφλέβιοι χρήστες φαίνεται να έχουν γλιτώσει από την επιδημία του HIV, στις περισσότερες υποψήφιες χώρες υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις για συμπεριφορές υψηλού κινδύνου που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των μολυσματικών ασθενειών που σχετίζονται με τα ναρκωτικά. Ορισμένες ομάδες, όπως κρατούμενοι και φυλακισμένοι καθώς και άτομα που ανήκουν σε εθνοτικές ομάδες και μειονότητες, μπορεί να είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στη μόλυνση από τον ιό HIV και την ηπατίτιδα λόγω έλλειψης πρόσβασης σε υπηρεσίες.

Στη Ρωσία (συμπεριλαμβανομένων των εδαφών του Καλίνινγκραντ), στη Λευκορωσία και στην Ουκρανία η εξάπλωση της μόλυνσης από τον ιό HIV συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την ενέσιμη χρήση ναρκωτικών. Η επιδημία αυτή αποτελεί απειλή για τα μελλοντικά εξωτερικά σύνορα της Ένωσης και απαιτεί την ανάπτυξη μιας κοινής προσέγγισης του προβλήματος.

3. Κοινές τάσεις και μεγάλες διαφορές

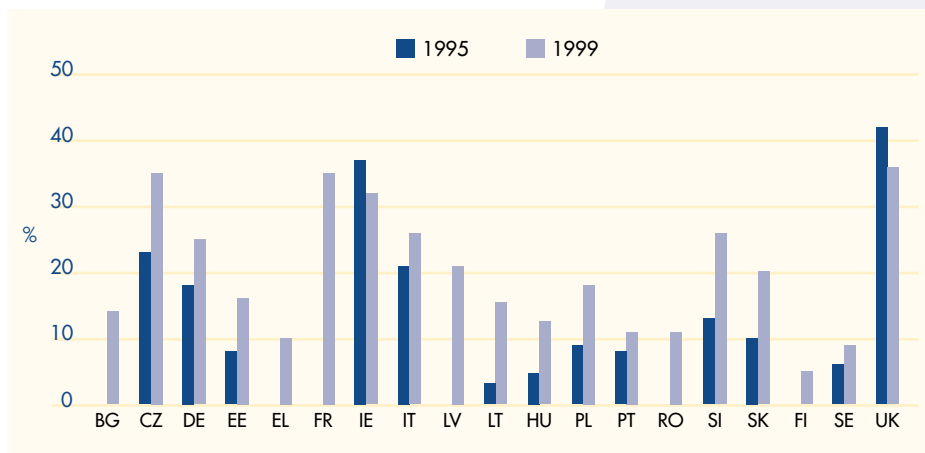
Ορισμένες τάσεις και προβλήματα στη διευρυμένη Ένωση αναγνωρίζονται ως κοινά για όλα τα κράτη μέλη.

- Υπάρχει εν γένει συναίνεση ως προς τη σημασία και την έκταση του φαινομένου της χρήσης ουσιών και του πειραματισμού με αυτές.
- Η κάνναβη είναι το πρώτο ναρκωτικό που συνήθως χρησιμοποιείται/δοκιμάζεται.
- Η ηρωίνη αποτελεί το ναρκωτικό που συνδέεται περισσότερο με την προβληματική χρήση.
- Παρατηρείται αύξηση στη χρήση συνθετικών ναρκωτικών και, σε μικρότερο βαθμό, στη χρήση κοκαΐνης.
- Τα επίπεδα και τα πρότυπα καθίστανται συγκρίσιμα μεταξύ πόλεων ίσου μεγέθους (Αμστερνταμ, Βερολίνο, Πράγα) και μεταξύ κοινωνικών ομάδων με τα ίδια χαρακτηριστικά.
- Υπάρχει μια περίπλοκη σχέση μεταξύ

«Η πρόκληση για τη διευρυμένη Ένωση θα είναι η παροχή βοήθειας προς τα νέα κράτη μέλη προκειμένου να αναπτύξουν από κοινού πιο ολοκληρωμένους και βιώσιμους τρόπους αντιμετώπισης του σύνθετου αυτού προβλήματος. Πιθανότατα θα είναι αναγκαία η ανάληψη νέων πρωτοβουλιών για τη δημιουργία των κατάλληλων εργαλείων.»

Georges Estievenart
Εκτελεστικός Διευθυντής ΕΚΠΝΤ

Έρευνα ΕΤΠΑΔ ανάμεσα σε μαθητές 15 και 16 ετών — Επικράτηση της χρήσης ναρκωτικών, εκτός αλκοόλ, μία φορά τουλάχιστον στη ζωή, σε %

διακίνησης ναρκωτικών, οργανωμένου εγκλήματος, κοινωνίας πολιτών και παγκόσμιας οικονομίας, η οποία δεν περιορίζεται από τα εξωτερικά σύνορα.

Ωστόσο, διαπιστώνονται επίσης μεγάλες διαφορές στα πρότυπα και τα προβλήματα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

- Η χρήση ηρωίνης είναι σταθερή στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ αλλά εξακολουθεί να σημειώνει άνοδο στις υποψήφιες χώρες.
- Η εικόνα των προβληματικών χρηστών ναρκωτικών, και ειδικότερα των χρηστών ηρωίνης, παρουσιάζει σημαντικές διαφορές.
- Συγκεκριμένες ουσίες και πρότυπα χρήσης μπορούν επίσης να διαφέρουν μεταξύ γεωγραφικών περιοχών, ανεξάρτητα από τα επίσημα σύνορα.
- Η επικράτηση του AIDS και του ιού HIV είναι μεγαλύτερη στην ΕΕ, αλλά οι συμπεριφορές υψηλού κινδύνου που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών είναι πιο έκδηλες στις υποψήφιες χώρες.
- Υπάρχουν ποικίλοι πληθυσμοί μειονοτικών ομάδων και ευάλωτοι πληθυσμοί τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και εκτός των συνόρων.
- Η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη διαφέρει σημαντικά μεταξύ περιφερειών.
- Η παραγωγή και η διακίνηση ναρκωτικών διαφέρει μεταξύ των περιφερειών.
- Σημειώνονται αυξημένες πιέσεις στα νέα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ (σε ό,τι αφορά την παραγωγή, τη διακίνηση και τις μολυσματικές ασθένειες).

4. Πολυμορφία τρόπων αντιμετώπισης

Η καταπολέμηση της οργανωμένης διακίνησης ναρκωτικών αποτελεί προτεραιότητα τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τις υποψήφιες χώρες. Κατά συνέπεια, αυτό αποτελεί ένα από τα βασικά θέματα στο πλαίσιο της προετοιμασίας των υποψηφίων χωρών για την προσχώρησή τους.

Στην ΕΕ, οι τρόποι θεραπευτικής αντιμετώπισης περιλαμβάνουν μια σειρά πρωτοβουλιών για την πρόληψη και τη θεραπεία σε διάφορα περιβάλλοντα. Ωστόσο, υπάρχει ένα σημαντικό κενό μεταξύ των στόχων πολιτικής και της πραγματικότητας (και ποιότητας) της πρόληψης. Την τελευταία δεκαετία έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση των θεραπευτικών δομών και των δραστηριοτήτων για τη μείωση της βλάβης από τα ναρκωτικά στα κράτη μέλη.

Ορισμένα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικά πρότυπα, διαδικασίες πιστοποίησης ή κατευθυντήριες γραμμές με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας στο πλαίσιο των

δραστηριοτήτων για τη μείωση της ζήτησης. Τέτοιου είδους πρωτοβουλίες δεν εμφανίζονται σχεδόν καθόλου στις υποψήφιες χώρες και η περιορισμένη διαθέσιμη χρηματοδότηση διατίθεται τις περισσότερες φορές για την επιβολή του νόμου.

Ορισμένοι τρόποι θεραπευτικής αντιμετώπισης οι οποίοι είναι καθιερωμένοι στην ΕΕ, όπως η θεραπεία υποκατάστασης και τα προγράμματα ανταλλαγής συριγγών, δεν υποστηρίζονται ακόμη σε όλες τις υποψήφιες χώρες ούτε πολιτικά αλλά ούτε και οικονομικά. Κατά συνέπεια, η προσέγγιση για μείωση της προσφοράς και της ζήτησης δεν είναι ακόμη ισόρροπη. Ειδικότερα, η παροχή θεραπείας δεν επαρκεί για να καλύψει τη ζήτηση, ενώ η εφαρμογή δραστηριοτήτων για τη μείωση της βλάβης, παρά τα παραδείγματα καλής πρακτικής στις περισσότερες χώρες, δεν ανταποκρίνεται στην έκταση των συμπεριφορών υψηλού κινδύνου.

Σήμερα υπάρχει νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών για τα ναρκωτικά στις περισσότερες υποψήφιες χώρες, αλλά η δυνατότητα εφαρμογής των μέτρων που εγκρίνονται είναι περιορισμένη, ενώ οι πόροι που διατίθενται γενικά δεν επαρκούν.

5. Η προσέγγιση της ΕΕ είναι αποτέλεσμα μακράς διαδικασίας

Η σημερινή προσέγγιση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία στοχεύει στην εξισορρόπηση της μείωσης της ζήτησης και της προσφοράς και χαρακτηρίζεται από την έντονη δέσμευση στους στόχους της δημόσιας υγείας, είναι αποτέλεσμα 20ετούς και πλέον εμπειρίας. Περιλαμβάνει τις εμπειρίες των κρατών μελών στην αντιμετώπιση της κλιμάκωσης της χρήσης ηρωίνης, των επιδημιών ή των δυνητικών επιδημιών HIV και ηπατίτιδας στους ενδοφλέβιους χρήστες και τη ραγδαία εξέλιξη των προτύπων χρήσης ναρκωτικών. Το κοινωνικό κόστος του προβλήματος των ναρκωτικών είναι σημαντικό εάν αναλογιστεί κανείς τον αριθμό των ανθρώπων που καταστρέφονται ή πεθαίνουν, κυρίως εξαιτίας υπερβολικών δόσεων ή των μολυσματικών ασθενειών που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου χρειάστηκε να επιλυθούν πολλά ιδεολογικά και πολιτικά θέματα, τόσο εντός όσο και μεταξύ των κρατών μελών, προτού αναπτυχθούν ορισμένοι τρόποι αντιμετώπισης που σήμερα σε πολλές χώρες θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος κάθε πολιτικής για τα ναρκωτικά. Παρά ταύτα, δεν έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα, ενώ καταβάλλονται προσπάθειες εξέλιξης των τρόπων αντιμετώπισης.

Ως αποτέλεσμα, ένα ευρύ φάσμα μέσων και τρόπων αντιμετώπισης έχουν εγκριθεί στην ΕΕ και εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη. Μεταξύ άλλων, η δέσμευση ότι οι δράσεις θα βασίζονται σε μια αξιόπιστη εκτίμηση της

κατάστασης αποτελεί το κεντρικό σημείο ενός ολοένα και πιο ολοκληρωμένου συνόλου επιλογών παρέμβασης.

Έτσι, με την πάροδο του χρόνου θα δημιουργηθεί μια βάση στοιχείων που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των σημερινών αλλά και των μελλοντικών προβλημάτων που προκαλούν τα ναρκωτικά.

6. Η πρόκληση ενός διευρυμένου «χώρου ναρκωτικών» στην Ευρώπη

Παράλληλα με τις εξελίξεις που περιγράφονται ανωτέρω, αναδείχθηκε σταδιακά η ανάγκη για μια κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση των ναρκωτικών. Το πρώτο βήμα στη διαδικασία αυτή ήταν η δημιουργία, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, μιας Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Καταπολέμηση των Ναρκωτικών (CELAD). Η CELAD συνέταξε το πρώτο ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ρώμης τον Δεκέμβριο του 1990.

Έκτοτε, η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον αγώνα εναντίον των ναρκωτικών ενισχύθηκε ως αποτέλεσμα των νέων εξουσιών που εκχωρήθηκαν στην Ένωση μέσω των συνθηκών του Μάαστριχτ και του Άμστερνταμ. Τα σχέδια δράσης που ακολούθησαν διαδραμάτισαν επίσης σημαντικό ρόλο στο συντονισμό των εθνικών πολιτικών συμβάλλοντας στην επίτευξη μεγαλύτερης σύγκλισης και στην οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης ως αποτέλεσμα του συνεχούς διαλόγου.

Το 1991 θεσπίστηκε και έκτοτε εφαρμόζεται το πρόγραμμα Phare, το οποίο προσφέρει βοήθεια στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στον αγώνα τους για την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Την εποχή εκείνη, οι δικαιούχες χώρες θεωρούσαν ότι το θέμα των ναρκωτικών τις αφορούσε σε μεγάλο βαθμό μόνον ως «χώρες-πέρασμα».

Οι αποφάσεις που ελήφθησαν στο Λουξεμβούργο τον Δεκέμβριο του 1997 για την έναρξη των διαπραγματεύσεων σχετικά με την προσχώρηση μιας πρώτης ομάδας χωρών άλλαξαν σημαντικά τη φύση της συνεργασίας που υπήρχε μεταξύ της ΕΕ και των υποψηφίων χωρών, καθώς συσχετίστηκε περισσότερο με το θέμα της προσχώρησης. Για το λόγο αυτό, το θέμα των ναρκωτικών αποτελεί σήμερα ένα από τα στοιχεία του κοινοτικού κεκτημένου στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Σήμερα, την παραμονή της διεύρυνσης, η κατάσταση είναι πιο σύνθετη στον νέο «χώρο ναρκωτικών» της Ευρώπης. Οι ευρωπαϊκοί και εθνικοί μηχανισμοί συντονισμού καθώς και οι πόροι που διατίθενται παραμένουν στο σύνολό τους περιορισμένοι. Μια κοινή προσέγγιση των ναρκωτικών στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση καθίσταται ολοένα και πιο επιτακτική.

Τα ναρκωτικά στο προσκήνιο είναι μια σειρά δελτίων για θέματα πολιτικής που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), με έδρα τη Λισσαβόνα. Τα δελτία δημοσιεύονται έξι φορές ετησίως στις έντεκα επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στη νορβηγική γλώσσα. Γλώσσα πρωτοτύπου: αγγλικά.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε μέρους με αναφορά της πηγής. Για δωρεάν συνδρομές απευθυνθείτε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση: info@emcdda.eu.int.

Rua da Cruz de Santa Apolónia, 23-25, P-1149-045 Lisbon
Τηλ. (351) 218 11 30 00 • Φαξ (351) 218 13 17 11
info@emcdda.eu.int • <http://www.emcdda.eu.int>

Συμπεράσματα

Διεύρυνση της ΕΕ και ναρκωτικά — Ζητήματα πολιτικής

Στο παρόν ενημερωτικό δελτίο για θέματα πολιτικής συνοψίζονται οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση των ναρκωτικών στη διευρυμένη Ένωση και αναφέρονται ορισμένες βασικές πηγές για όσους επιθυμούν να μάθουν περισσότερα. Τα συμπεράσματα που ακολουθούν θεωρείται ότι αποτελούν βασικούς τομείς προβληματισμού για τους αρμόδιους χάραξης πολιτικής στην ΕΕ.

1. Η αύξηση της ψυχαγωγικής και πειραματικής χρήσης ναρκωτικών ως αναπόσπαστο μέρος της νεανικής κουλτούρας αποτελεί σήμερα γενική τάση σε ολόκληρη την Ευρώπη και απαιτεί την ανάπτυξη νέας πολιτικής αντίληψης για την προώθηση κοινών τρόπων αντιμετώπισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
2. Προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρά μελλοντικά προβλήματα για τη δημόσια υγεία, είναι επιτακτική ανάγκη να επενδύσουμε σε θεραπευτικούς τρόπους αντιμετώπισης που θα καλύπτουν όλες τις πτυχές του φαινομένου των ναρκωτικών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις υποψήφιες χώρες.
3. Υπάρχει ανάγκη καλύτερης ισορροπίας και μεγαλύτερης συνοχής όσον αφορά τους τρόπους αντιμετώπισης που

αναπτύσσονται σε εθνικό επίπεδο, με βάση την καλύτερη κατανόηση της κατάστασης και την εφαρμογή θεμελιωμένων πρακτικών.

4. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν η ανομοιογένεια των συνθηκών στη διευρυμένη ΕΕ, είναι αναγκαία η διαμόρφωση ενός ισχυρότερου πολιτικού και οικονομικού πλαισίου, στόχος του οποίου θα είναι η χρήση κοινών εργαλείων μέσω μιας διαφοροποιημένης προσέγγισης σε τοπικό επίπεδο.
5. Η επίσημη υιοθέτηση κοινοτικών προτύπων και μέσων που θα καλύπτουν τη μείωση τόσο της ζήτησης όσο και της προσφοράς, καθώς επίσης η πληροφόρηση και η αξιολόγηση είναι απαραίτητα για την εφαρμογή παγιωμένων τρόπων αντιμετώπισης (βέλτιστη πρακτική).
6. Η διεύρυνση προσφέρει στην Ευρωπαϊκή Ένωση μια μοναδική ευκαιρία για την αντιμετώπιση του σύνθετου προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη μέσα από μια καινοτόμο ολοκληρωμένη προσέγγιση του προβλήματος.

Πηγές

Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), *Ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση των ναρκωτικών στις υποψήφιες ΧΚΑΕ*, Λισσαβόνα, 2002.

Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), «Εθνικές εκθέσεις των υποψηφίων χωρών 1999, 2000 και 2002», Λισσαβόνα, 2002.

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Επιδημιολογική Παρακολούθηση του AIDS, «HIV/AIDS surveillance in Europe», εξαμηνιαία έκθεση 2002, αριθ. 67.

ODCCP, *World drug report*, 2000.

UNODC, *Global illicit drugs trends*, 2002.

UNAIDS, *Fact sheet 2002: Eastern Europe and Central Asia*.

UNAIDS, «Drug abuse and HIV/AIDS: lessons learned», τεύχος με μελέτες περιπτώσεων, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και χώρες της Κεντρικής Ασίας, *UNAIDS Best Practice Collection, ODCCP Studies on Drugs and Crime*, μονογραφίες, Ν. Υόρκη, 2001.

Hibell B., Andersson B., Ahlstrom S., Balakireva O., Bjarnason T., Kokkevi A. και Morgan M., «The 1999 ESPAD report», Alcohol and other drug use among students in 30 European countries, Σουηδικό Συμβούλιο Τεκμηρίωσης για το Αλκοόλ και τα άλλα Ναρκωτικά, Ομάδα Pompidou του Συμβουλίου της Ευρώπης, Στοκχόλμη, 2000, σ. 362.

Hibell B., Andersson B., Bjarnason T., Kokkevi A., Morgan M. και Narusk A., «The 1995 ESPAD Report», Alcohol and other drug use among students in 30 European countries, Σουηδικό Συμβούλιο Τεκμηρίωσης για το Αλκοόλ και τα άλλα Ναρκωτικά, Ομάδα Pompidou του Συμβουλίου της Ευρώπης, Στοκχόλμη, 1997, σ. 290.

«Addiction research in central and eastern Europe», *European Addiction Research*, 8(4), Karger Ed., Νοέμβριος 2002, σσ. 157 έως 189.

Tossmann P., Boldt S. και Tensil M. D., «The use of drugs within the techno party scene in European metropolitan cities», *European Addiction Research*, 7(1), Karger Ed., 2001, σσ. 2 έως 23.

Πληροφορίες στο Διαδίκτυο

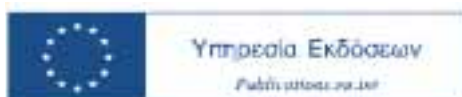
Ιστοθέση του ΕΚΠΝΤ αποκλειστικά για τις υποψήφιες χώρες: <http://candidates.emcdda.eu.int>

Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και την Εγκληματικότητα: <http://www.unodc.org/odccp/index.html>

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Επιδημιολογική Παρακολούθηση του AIDS/Κέντρο Συνεργασίας ΠΟΥ-UNAIDS: <http://www.eurohiv.org/>

Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας: http://www.who.int/substance_abuse/

Ομάδα Pompidou: http://www.coe.int/T/E/Social_cohesion/Pompidou_Group/

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

© Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, 2003.

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Georges Estievenart.

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Joëlle Vanderauwera, Alexis Goosdeel.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Alexis Goosdeel, Paul Griffiths, Henri Bergeron, Margareta Nilson, Dagmar Hedrich, Roumen Sedefov.

ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Dutton Merrifield Ltd, UK.

Printed in Italy